

Ett pass i luften

Berättelse

Onsdagen den 4 december 2013 var en speciell dag för Jason Diakité. Han stod i Sveriges riksdag i Stockholm, framför politiker, journalister och inbjudna gäster. Han skulle ta emot ett pris från rörelsen Fem i tolv, som ville uppmärksamma hans arbete mot rasism och främlingsfientlighet.

Veckan innan hade Jason stått mitt i en het debatt. Många diskuterade honom i medierna, och vissa var arga, medan andra ville visa sitt stöd. När han nu klev fram för att tacka för priset väntade alla spánt på vad han skulle säga.

Jason var tydligt berörd. Han tog fram ett pass ur fickan och höll upp det i luften, så att hela salen kunde se. Med passet i handen sa han ungefär: "Det här är mitt bevis, i alla fall, på att jag inte är någon främling. Hatet mot mig på grund av min hudfärg kan därför aldrig vara främlingsfientlighet. Det är och förblir rasism."

Poängen var enkel men stark. Jason föddes i Lund 1975 och hade levt hela sitt liv i Sverige. Trots det fick han ofta frågan varifrån han "egentligen" kom, enbart för att han hade mörk hud. Genom att hålla upp passet vände han på frågan: om han var lika svensk som alla andra i salen, vad var det då som gjorde att vissa ändå pekade ut honom?

Talet handlade inte bara om ilska, utan minst lika mycket om kärlek till landet. Jason sa att han ville leva och bygga vidare på Sverige tillsammans med andra, och att han ville göra det för kommande generationer. Flera i salen fick tårar i ögonen, och bilden av rapparen som höll upp sitt pass blev snabbt ett av årets mest omtalade ögonblick.

Efteråt spreds talet över hela landet. Människor delade det på nätet, och många skrev orden "Jag är Jason" för att visa att de stod på samma sida. Ett litet, mänskligt ögonblick i riksdagen växte på så vis till ett samtal om en stor fråga: vem som egentligen får räknas som svensk.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
riksdagen	platsen där Sveriges politiker bestämmer lagar
en rörelse	en grupp människor som arbetar för samma sak
uppmärksamma	lyfta fram, visa att något är viktigt
främlingsfientlighet	rädsla eller hat mot människor från andra länder
het debatt	en diskussion med starka känslor
medierna	tidningar, radio, tv och nätet tillsammans
stöd	hjälp och uppbackning
berörd	full av starka känslor

ORD	FÖRKLARING
ett bevis	något som visar att det är sant
peka ut	Det är fel att peka ut en elev inför alla.
kommande generationer	de som lever efter oss, till exempel barn och barnbarn
omtalad	som många pratar om

Läsförståelsefrågor

1. Vilket pris skulle Jason ta emot, och varför?
 1. Ett musikpris för sitt bästa album.
 2. Ett pris från Fem i tolv för arbetet mot rasism.
 3. Ett pris för en bok om sin familj.
2. Hur var stämningen veckan innan talet?
 1. Lugn, ingen brydde sig.
 2. Het debatt med både arga röster och stöd.
 3. Glad, alla var överens.
3. Vad gjorde Jason för att förstärka sitt budskap?
 1. Han spelade upp en låt.
 2. Han höll upp sitt pass i luften.
 3. Han läste högt ur en bok.
4. Vilken skillnad gör Jason mellan främlingsfientlighet och rasism?
 1. Han menar att orden betyder exakt samma sak.
 2. Eftersom han är svensk kan hatet inte gälla att han är utlänning, utan handlar om hudfärg.
 3. Han menar att inget av problemen finns i Sverige.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Jason föddes i Lund 1975.
 2. Talet handlade enbart om ilska, inte om kärlek till landet.
 3. Jasons föräldrar var med i riksdagen den dagen.
6. Varför kan man säga att Jason "vände på frågan" om varifrån han kom? (inferens)
7. Vad tror du att orden "Jag är Jason" betydde för dem som skrev dem? (inferens)
8. Varför kan en enkel handling, som att hålla upp ett pass, bli ett så starkt ögonblick? (öppen fråga)

Facit

1. Ett pris från Fem i tolv för arbetet mot rasism.
1. Het debatt med både arga röster och stöd.
1. Han höll upp sitt pass i luften.
1. Eftersom han är svensk kan hatet inte gälla att han är utlänning, utan handlar om hudfärg.
1. ja b) nej (det handlade minst lika mycket om kärlek till landet) c) det står inte i texten
- Exempel på svar: I stället för att försvara sig vände han frågan mot dem som tvivlade: han var lika svensk som alla andra, så problemet låg inte hos honom utan hos dem som pekade ut honom för hans hudfärg.
- Exempel på svar: Det var ett sätt att visa stöd och solidaritet, att säga "jag står på din sida" och att också andra känner igen sig i hans erfarenhet.
- Exempel på svar: Handlingen var enkel och tydlig, men den visade på ett konkret sätt en stor och svår fråga. Den blev en bild som människor kunde minnas och ta till sig.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten är skriven i preteritum och övar bisatser och orsakssamband (eftersom, därför, trots att). Den ger en närbild av ett känt ögonblick och kompletterar biografin utan att upprepa den. Tema: identitet, tillhörighet och skillnaden mellan rasism och främlingsfientlighet. En känd efterhistoria: Jason berättade senare att passet han höll upp visade sig vara hans flickväns – något som kan tas upp som ett lätsamt inslag, utan att det förändrar talets allvar.

Diskussionsfrågor

- Jason gör skillnad på rasism och främlingsfientlighet. Varför kan det vara viktigt att skilja på orden?
- Har du upplevt eller sett en situation där en enkel handling sa mer än många ord? Berätta.
- Vad betyder det att "höra hemma" i ett land? Är ett pass tillräckligt?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om ett ögonblick då någon stod upp för sig själv eller för andra.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia (svenska): Timbuktu (artist) — [https://sv.wikipedia.org/wiki/Timbuktu_\(artist\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Timbuktu_(artist))
- Wikipedia (engelska): Timbuktu (musician) — [https://en.wikipedia.org/wiki/Timbuktu_\(musician\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Timbuktu_(musician))
- Wikipedia: Alla vill till himmelen men ingen vill dö — https://sv.wikipedia.org/wiki/Alla_vill_till_himmelen_men_ingen_vill_d%C3%B6
- Timbuktus officiella webbplats — <https://www.timbuk.nu/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Jason Michael Bosak Diakit  föddes 11 januari 1975 i Lund. Han växte upp i Lund med amerikanska föräldrar och talar både svenska och engelska som modersmål. Artistnamnet Timbuktu kommer från staden Timbuktu i Mali, ett land där hans far Madubuko Diakit  har rötter. Han började i mitten av 1990-talet i rapgruppen

Excel och blev soloartist som Timbuktu. Albumet "Alla vill till himmelen men ingen vill dö" (2005) blev en stor framgång (guld i Sverige). Han har vunnit flera Grammis och P3 Guld och var programledare för Musikhjälpen 2008/2009–2012. År 2016 kom hans självbiografi "En droppe midnatt", som följer familjens historia från slaveriet i USA till Sverige. Lunds universitet utsåg honom till hedersdoktor (2021/2023; årtalet anges olika i källor). Han lever (2026). Osäkerhet: exakt år för hedersdoktorat och exakt startår för Musikhjälpen-uppdraget varierar något mellan källorna; dessa detaljer har därför hållits allmänna i texterna.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.